

In totaal zijn negentig jonge steuren uitgezet in de Waal **bij Woudrichem**. FOTO ARJEN SCHREUDER

REPORTAGE VIS

De steur is zeldzaam, toch zwemmen er in de Waal weer negentig rond

Wel vijf meter lang, driehonderd kilo zwaar en soms honderd jaar oud: de steur is majestueus. In de Waal is de vis weer uitgezet.

Arjen Schreuder

WOUDRICHEM

En weg glippen ze, uit een teil het ruime water van de rivier in. Negentig jonge Europese steuren zijn zaterdag uitgezet in de Waal bij Woudrichem. Tijdens onweer en in de stromende regen zijn ze vanaf een strandje weggestuurd naar zee, voor onderzoek en in de hoop dat ze over enkele jaren weer terugkeren om zich voort te planten. De steur is een majestueuze vis, zeggen kenners, die in de natuur wel vijf meter lang, driehonderd kilogram zwaar en soms honderd jaar oud kan worden. Bij het evenement in Woudrichem zijn de steuren nog maar anderhalf jaar oud, ongeveer dertig centimeter lang, en gemerkt met een *floy tag*, een soort labeltje waarmee ze geïdentificeerd kunnen worden.

Er zijn op de wereld 25 verschillende steursoorten. „En daarvan is 85 procent ernstig bedreigd”, zegt Niels Brevé. „Ze zijn net zo zeldzaam als de reuzenpanda of de Siberische tijger.” Brevé is onderzoeker bij Sportvisserij Nederland en Wageningen University & Research. Vorig jaar promoveerde hij op de mogelijke herintroductie van de Europese steur (*Acipenser sturio*), een groots programma waarvan deze uitzetting een voorproefje is. De soort is in Europa vrijwel uitgestorven, hij zwemt alleen nog in de monding van de Gironde bij het Franse Bordeaux. In Nederland werd de laatste steur gevangen in 1952 in Tiel, van 150 kilo.

In de omgeving van Bordeaux worden de vissen gekweekt en een aantal daarvan is vorige week naar Nederland overgebracht. Het is niet de eerste uitzetting. Al vijf keer eerder, sinds 2012, werden er steurtjes in Nederlandse rivieren uitgezet. De resultaten van die proeven zijn bemoedigend. De steuren worden af en toe op zee gevangen en weer teruggezet, en blijken dan gegroeid tot een meter of twee. Brevé: „Daar barst het van het voedsel. En dat moeten we hebben. Als de vrouwtjes volwassen zijn, komen ze terug om zich voort te planten in het water waar ze geboren zijn. Daar wachten we in Frankrijk, Duitsland en Nederland met smart op.”

De vissen weten precies waar ze vandaan komen, en zwemmen gerust een paar honderd kilometer per

dag. Als de vrouwtjes zich uiteindelijk voortplanten – en dat doen ze vanaf een leeftijd van vijftien tot twintig jaar – produceren ze enorme hoeveelheden eitjes. „Dat kunnen er per vrouwtje gerust 500.000 zijn. Denk maar aan kaviaar.”

Waternvervuiling

Dat de steur in de vrije natuur is uitgestorven is een gevolg van overbevissing, waternvervuiling en de bouw van dammen, sluizen en stuwen. „Maar we blijven hopen”, zegt Brevé, vooral moed puttend uit de verbeterde waterkwaliteit in de Rijn, en uit het feit dat vissers de steuren tegenwoordig weer loslaten. Voor de steur zou het een zegen zijn als de sluizen van de Haringvlietdam regelmatig open stonden, aantrekkelijk als het water

daar is door het vele voedsel, de ondiepten. Brevé: „In de ideale wereld, gezien vanuit de vis, staat zowel de Haringvlietdam als de Afsluitdijk flink open.”

Hoe aantrekkelijk dat brakke water is, blijkt uit wat enkele eerder uitgezette steurtjes deden. Ze zwommen via de Nieuwe Waterweg de Noordzee op, om vervolgens weer af te buigen naar de buitenzijde van de Haringvlietdam. Heel vaak staan de sluizen van deze dam niet open, onder meer omdat in dat geval te veel zilt water het land binnenstroomt, wat de inname van zoet water hindert. De kier gaat open bij hoge rivierafvoeren maar blijft in droge zomermaanden dicht.

„In de praktijk kiezen de steuren niet of nauwelijks voor het Haringvliet, omdat ze er niet goed uit kunnen”, zegt Maarten Bruns, teamleider bij natuurorganisatie Ravon. Dat is een van de vele organisaties die aan het onderzoek naar herintroductie van de steur meewerkt, met onder meer het Wereld Natuur Fonds, Sportvisserij Nederland, ARK Rewilding Nederland, Diergaarde Blijdorp, universiteiten en overheden van Frankrijk, Duitsland en Nederland.

Kweek in Blijdorp

Nieuw in het onderzoek is de start van een „opkweekcentrum” in het Rotterdamse Blijdorp. De dierentuin beschikt sinds vorige week óók over jonge steurtjes afkomstig uit Frankrijk, en kweekt ze op om pas uit te zetten als ze eenmaal gegroeid zijn. Waarom? Brevé: „Jonge steurtjes zijn vat-

baar voor predatie. Ze worden nogal eens opgegeten door dikke vette meervallen, baarzen en aalscholvers. Ik heb zelfs een steur meegemaakt die in Stellendam uit de lucht viel nadat hij door een meeuw was opgepikt.”

Door een verblijf in Blijdorp moeten de steuren groter en weerbaarder worden. „We hebben nu al een aquarium met zeven miljoen liter zeewater, dus we zijn wel wat gewend”,

Als de vrouwtjes volwassen zijn, komen ze terug om zich voort te planten in het water waar ze geboren zijn

Niels Brevé

onderzoeker Wageningen University

zegt Mark de Boer, hoofd Oceanium van Blijdorp. Daar komt straks een „doorstroomsysteem” bij, met rivierwater in een zeecontainer, bij de Nieuwe Maas bijvoorbeeld. „Dat gaat een grote klus worden.”

In die container kunnen de steuren wennen aan de Rijn, het water waarmee ze vertrouwd moeten raken om er jaren later, eenmaal op zee, weer naar terug te willen zwemmen. „Het zou mooi zijn als we iets kunnen bouwen waarin de diertjes zich het water laten inprenten”, aldus De Boer. Wat Blijdorp ooit wil gaan bereiken, is dit: „Dat als je op de Erasmusbrug staat, er zomaar een steur onder je door kan zwemmen.”

Steurtjes uitgezet in de Waal, en dan naar zee

